

Disse Regler skønnes at give grundet Anledning til Kritik.

Fra Landsretternes Side er der i senere Tid gjort opmærksom paa, at Besvarelsens Ugunstighed for Tiltalte i visse Tilfælde er uegnet som Skelnemærke og derfor skaber Forvirring, se Afhandlinger i Ugeskrift for Retsvæsen 1934 B af Landsdommerne F. Lucas, Side 75, C. Bang, Side 147, og Egmont Andersen, Side 278. Dette Skelnemærke har sin naturlige Anvendelse, naar Svaret skal afgøre, om der skal straffes eller frifindes, eller hvorledes Straffen nærmere skal udmaales. Rettets Spørgsmaalet derimod paa, om der foreligger den i Straffelovens § 16 ommeldte Utilregnelighed eller den i samme Lovs § 17 angivne Tilstand, maa det erkendes, at Besvarelsen hverken teoretisk eller praktisk kan bringes ind under Synspunktet af det for Tiltalte gunstige eller ugunstige. Alligevel kræves det i § 892, Stk. 2, jfr. §§ 885 og 886, at Retten skal træffe en Forhaandsafgørelse herom ved en Paategning paa Nævningespørgsmaalene, der angiver, til hvilket Svar der som det ugunstigste kræves 8 Stemmer. For det første træffer nu Retten denne Afgørelse paa et Stadium af Domsforhandlingen, da den herhenhørende Procedure endnu ikke har fundet Sted, jfr. § 906, Stk. 1. Men naar det haves for Øje, at Fritagelse for Straf i Henhold til Straffelovens §§ 16 og 17 normalt kun betyder, at indgribende Sikkerhedsforanstaltninger paa ubestemt Tid bringes til Anvendelse paa Tiltalte, jfr. Straffelovens § 70, ses det endvidere, at Retten i Virkeligheden lades i Stikken, naar den mellem Alternativerne tidsbestemt Straf, Ungdomsfængsel, Arbejdshus eller Sikkerhedsforvaring paa den ene Side og Frihedsindgreb af forskellig Art for steds eller paa ubestemt Tid paa den anden Side skal gøre en Sondring efter, hvad der er mest ugunstigt for Tiltalte. For at komme ud af denne Vanskelighed og have et fast Holdepunkt vil Retterne maaske komme ind paa altid at regne det førstnævnte af Alternativerne, Straffen, for det ugunstigste, men et reelt tilfredsstillende Valg ses ikke at være truffet derved. Erfaringen viser vistnok nærmest, at de Tiltalte har den modsatte Vurdering og gør denne gældende gennem deres Forsvarere, og det vides, at Retten i hvert Fald i een Nævningesag har bestemt, at Straf skulde anses som det gunstigste Resultat. Hvis Nævningerne har en lignende Opfattelse, vil de have vanskeligt ved at forstaa, at 5 Stemmer i Tilfælde, hvor Retten har bestemt, at Straf skal være det ugunstigste, er nok til at hidføre det efter Nævningernes Formening strengere Resultat.

Forholdet er altsaa det, at Retsplejeloven paa dette Punkt ikke er tilpasset efter Straffeloven. Over for Strafudelukkelsesgrunden Utilregnelighed, der ogsaa efter Straffeloven 1866 kunde foranledige Anvendelse af Sikkerhedsforanstaltninger, har dette altid været Tilfældet, men den nu gældende Straffelovs tilsvarende Regler i § 17 har medført, at denne Situation herefter vil komme til at foreligge i en ganske anden Udstrækning. Ulempen er saa iøjnefaldende, at en Ændring skønnes paakrævet.

Efter det udviklede er der, naar Nævningerne spørges om Straffelovens §§ 16 eller 17, intet Grundlag for at kræve kvalificeret Flertal for en vis Besvarelse. Danner der sig et simpelt Flertal af 7, maa dette være afgørende. Staar Stemmerne derimod lige med 6 mod 6, frembyder der sig to Muligheder. Hvis Nævningerne ogsaa i dette Tilfælde skal møde med et positivt Svar, ses ingen anden Udvej end at lade deres Ordførers Stemme være afgørende. Da Ordføreren i øvrigt kun har den formelle Ledelse, er det dog næppe heldigt at give ham et reelt Fortrin ved disse Afgørelser. Man vil derfor finde det naturligere at ordne Forholdet ud fra det Synspunkt, at Forudsætningerne for, at Nævningerne kan træffe Afgørelsen, har vist sig ikke at være til Stede, hvoraf Følgen maa være, at Afgørelsen gaar over til Retten.

I Forbindelse hermed maatte der gøres en Ændring i Afstemningsregelen i § 897, 3die Stykke, der ogsaa gør Brug af Skelnemærket Ugunstighed ved Spørgsmaal om Straffelovens §§ 16 og 17. Den her givne Regel skønnes i det hele at være uheldig, thi vel er der, hvor en Nævning, der har stemt for helt at fritage Tiltalte for Ansvar og derfor føler Ulyst ved at udtale sig nærmere om Tiltaltes Forhold ud fra den modsatte Forudsætning, god Grund til at fritage ham herfor, men Regelen gaar ud paa, at han ikke maa stemme med, selv om han finder det naturligt og ønsker det.